

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Kršenje ljudskih prava i demokratije Sistem za rano upozoravanje Newsletter No.16

Nova srpska Vlada

Šest nedelja posle parlamentarnih izbora održanih 11. maja, čini se da je na vidiku nova srpska Vlada – šesta od oktobra 2000. i pada **Miloševićevog** režima koji je celokupan Balkan inficirao mržnjom, ratom i posvemašnjom bedom.

Sa ciljem da, ako ne prevaziđe, a ono izbegne „nepremostive prepreke“ sa odlazećim premijerom **Vojislavom Koštunicom**, predsednik Republike i *Demokratske stranke* (DS) **Boris Tadić**, odlučio je da formira koaliciju sa *Socijalističkom partijom Srbije* (SPS). Uprkos skromnoj veličini svoje poslanicke grupe od samo 11¹ od 250 narodnih poslanika, SPS će u novoj Vladi imati izuzetno jaku poziciju i uticaj. Predsednik SPSa **Ivica Dačić** biće podpredsednik vlade (tačnije, zamenik premijera) odgovoran za pitanja bezbednosti i ujedno i ministar unutrašnjih poslova – mesto koje do sada kao takvo nije postojalo u srpskoj Vladi, i koje je „skrojeno po meri“ da bi zadovoljilo rastuće apetite **Miloševićevih** naslednika. Pored toga, **Slavica Đukić-Dejanović**, predstavica stare garde u SPS, odana **Miloševiću** do samog kraja², postala je predsednica Parlamenta, dok će verni kadrovi SPS dobiti 4 do 5 važnih ministarstava³ i vodećih funkcija u menadžmentu i upravnim odborima u mnogim državnim kompanijama, javnim preduzećima, ustanovama, ambasadama i medijima.

Uz svesrdnu podršku nekih zapadnih ambasadora i evropskih zvaničnika, **Tadić** je lansirao debatu o “nacionalnom pomirenju” jos u toku pripremnih razgovora o formiranju postizbornih koalicija, i time napravio krupan zaokret u dotadašnjoj politici DS. Proglasivši socijaliste “najprihvatljivijim partnerom” i “dinamičnom partijom koja se menja”, **Tadić** je

---

¹ Zajedno sa *Partijom ujedinjenih penzionera Srbije* (PUPS) i *Jedinstvenom Srbijom* (JS), SPS je osvojila ukupno 20 mandata.

² Gospodja **Djukić-Dejanović** bila je članica najužeg kruga ljudi odanih **Miloševiću** koji su pokušali da spreče njegovo hapšenje u rezidenciji tokom kritične noći u aprilu 2001. Pored toga, ona je bila osumnjičena za izbornu kradju u svom rodnom gradu Kragujevcu 1996/97.godine, ali taj slučaj nikada nije stigao do suda.

³ Uključujući **Petra Škundrića**, koji će biti postavljen za ministra za energetiku ili prosvetu. Oba ova mesta, naravno, zahtevaju njegova stručna znanja kao profesora tehnologije tekstilnih vlakana. Inače, on je bio prvi generalni sekretar SPS (1990 – 1992).

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

„zaslužio“ sverdnu podršku i takozvanih “kooperativnih” NVO⁴, koje ističu da Srbija treba da gleda napred u budućnost (ka Evropi, kako kažu), a ne da gubi vreme i energiju baveći se prošlošću i raščišćavanjem sa njom.

Nova Vlada ce se suočiti sa kompleksnim i frustrirajućim nasledjem svog prethodnika – druge **Koštunicine** vlade u kojoj je takodje učestvovala **Tadićeva** DS – i koja je tokom svog kratkog mandata, umesto da reši neke stare probleme, stvorila još više novih:

1. Proces reformi koji je zaustavljen posle ubistva premijera **Đinđića** u martu 2003., mora biti ponovo pokrenut. Ovo se primarno odnosi na privatizaciju: stručnjaci tvrde da je još uvek preko 45% svih sredstava nacionalne ekonomije poseduje država.
2. Kako napete odnose sa EU – koji su nastali primarno zbog nedostatka efektivne sardnje Srbije sa Tribunalom u Hagu (ICTY) – relaksirati i učiniti ih korisnim za ubrzavanje pridruživanja Srbije EU?
3. Kako jalovu i često kontraproduktivnu propagandu o Kosovu pretvoriti u iskren napor za rešavanje mnogobrojnih problema u ekonomiji i društvu – uključujući i one koje ima srpska manjina – sa kojima se Kosvo suočava posle proglašenja nezavisnosti? Prvi test: Kakav će biti odnos (i ponašanje) srpske Vlade prema Evropskoj misiji EULEX koja bi trebalo da reformiše pravosuđe, policiju i carinsku službu na Kosovu?

Postoje, međutim, neki razlozi za (oprezan) optimizam:

1. Izgleda da nema prepreka za ratifikaciju *Sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji* (SAA) sa EU u srpskom Parlamentu. Ipak, obezbeđivanje statusa kandidata Srbiji, zavisi od njene spremnosti da ispuni svoje obaveze u vezi sa saradnjom sa ICTY.
2. Evropske integracije kao tema su konačno, kako izgleda, neopozivo stavljene na sam vrh dnevnog reda, čime je ta tema nepovratno zauzela legitimno mesto u svim raspravama o budućnosti zemlje.
3. Uz svojih 128 mandata, vladajuća koalicija može da računa i na podršku 13 glasova predstavnika *Liberalno demokratske partije* (LDP), partije koja je nastala odvojivši se od DS i okupljajući mnoge aktiviste od kojih je stranka očišćena pošto su insistirali na energičnijem stavu DS prema Kosovu, haškom Tribunalu i Evropi – političkim ciljevima koji su zauzimali centralno mesto u viziji **Zorana Đinđića**. LDP je obećala da će podržavati inicijative i politiku Vlade koji bi za cilj imali ubranu

---

⁴ Uključujući *Beogradski fond za političku izuzetnost* (BFPE), Centar za proučavanje alternativa (CPA/CPS) i časopis *Nova srpska politička misao* (NSPM), kao i niz tzv. “političkih analitičara” čija se misija sastoji u “opsluživanju” vladajuće ideologije i njenih nosilaca: **Slobodan Antonić**, **Djordje Vukadinović**, **Milan Nikolić** i mnogi drugi.

harmonizaciju srpske legislative sa *acquis communautaire* i drugim međunarodnim standardima.

4. Takođe ne treba zanemariti ni činjenicu da će predsednik **Tadić** – koji je reizabran u februaru 2008. – ostati na mestu šefa države u naredne 4,5 godine. Ako se on zaista ozbiljno i iskreno posveti modernizaciji i evropeizaciji Srbije, njegov autoritet i uticaj mogli bi biti značajno osnaženi, a kao takvi i od velike pomoći na jačanju tanke pro-evropske većine u srpskim političkim krugovima, ali i celokupnom društvu.

S druge strane, ne može se zanemariti ni činjenica da je vladajuća koalicija nastala kao rezultat skoro nezamislivih kompromisa, jedan od njih je svakako i politička rehabilitacija SPS. Zajedno sa dosadašnjim delovanjem koalicionih partnera – koji su često deo vlasti koji bi dobili iskorištavali da ostvare uske stranačke ili lične interese – ta činjenica pruža osnov za opravdanu bojazan:

1. Postoji visoka verovatnoća da će se nastaviti dosadašnja praksa i *modus operandi* u radu Vlade kao „konfederacije ministarstava“. Pojedinačna ministarstva biće predmet 100% kontrole političke stranke kojoj su „poverena“, bez ikakvog sistema provere i ravnoteže kako u samoj Vladi kao celini, tako ni između grana državne vlasti.
2. Nova Vlada nastavila je sa gotovo institucionalizovanom praksom „podele plena“ posle izbora: stotine moćnih i lukrativnih pozicija u državnim preduzećima, kompanijama koje zvanično ili nezvanično kontroliše država, medijima i ambasadama, pretvorena su u „sinekure“⁵ i podeljene zaslužnim „vojnicima partije“. Ovaj proces predstavlja jedan od najvećih izvora korupcije u društvu u kome su korupcija i kriminal već odavno visoko razvijeni.
3. Činjenica da će novu Vladu činiti skoro 30 članova – premijer, jedan zamenik premijera⁶, tri podpredsednika i 24 ministra – svedoči o tome da je glavni cilj pri formiranju nove Vlade bilo „udomljavanje“ svih vlastoljubivih članova stranaka koje su formirale koaliciju.
4. Strateške odluke iz oblasti ekonomije, finansija⁷, bezbednosti, pravosuđa ili politike obrazovanja verovatno će biti razvodnjavane i žrtvovane kratkoročnim „dilovima“ između stranaka u koaliciji.

---

⁵ Od latinskih reči: *sine* – bez, i *cure* – briga, staranje, predstavljaaju “nameštenja” na mesta koja ne zahtevaju gotovo nikakav rad i aktivnost, ne nose nikakvu odgovornost a obezbeđuju odličnu platu.

⁶ Mesto namenjeno predsedniku SPSa **Ivici Dačiću** - još jedan “znak pažnje” kojim se socijalistima htelo pokazati koliko su dragoceni.

⁷ Pošto je bužet skoro ispražnjen – još jedno “dostignuće” “patriotske” politike o Kosovu prethodne Vlade – obznanjena je namera da se on popuni novcem koji bi se dobio privatizacijom državnih preduzeće,

YUCOM

Komitet pravnik za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

5. Predsednik **Tadić** akumulirao je ogromnu moć⁸ i sada je koristi da razne mediokritete progura za „eksperte“ i postavi ih na važna mesta u sistemu vlasti. Ova rabota može da bude kotraproduktivna: već su se javili prvi zanci gloženja u vrhu njegove partije.

Imajući u vidu ove okolnosti, sigurno je da će ovakav razvoj situacije imati dalekosežne posledice na srpsku politiku:

1. Ekstremno nacionalitički i ksenofobični blok oko **Košunice** ostavljen je praktično bez moći, mada bi bila iluzija pomisliti da taj blok više ne predstavlja ozbiljnu opasnost.
2. Zahvaljujući predseniku **Tadiću** koji je nužno zlo saradnje sa socijalistima pretvorio u strateški savez, **Miloševićim** naslednicima je izdata indulgencija za njihove kriminalne aktivnosti iz 1990tih. Posebno treba istaći da oni i dalje insistiraju na ispravnosti politike koju su vodili devedesetih i tvrde da je **Slobodan Milošević** „kidnapovan i protivzakonito izručen ilegalnom i antisrpskom haškom Tribunalu“. Izgleda da nema leka za razne forme pritiska i ucena koji će socijalisti sigurno primenjivati u cenkanju sa svojim koalicionim partnerima. Biće zanimljivo videti i da li su demokrate naučile nešto o tome iz svog pređašnjeg iskustva sa **Košunicom**.
3. Samo nekoliko dana do formiranja nove Vlade, još uvek je bila tajna ko će biti novi premijer, niti šta će biti sadržina njegovog programa i koji će biti njegovi prioriteti⁹, da ne pominjemo započinjanje široke debate o mnoštvu problema u zemlji. Ovo je inače karakteristično za **Tadićev** manir u post-izbornoj proceduri: često je nemoguće odrediti da li on govori sa pozicije šefa države, partijskog vođe ili vrhovnog zapovednika svih i svega.
4. Paralizovanost prethodne Vlade i natezanje oko nove Vlade, zasigurno će dovesti do gubitka još jedne dragocene godine koja bi bila neophodna za „reanimaciju“ i oživljavanje ekonomije, kao i za pronalaženje puta za izlazak iz (samo)izolacije u kojoj se nalazi Srbija.

---

uključujući *Naftnu industriju Srbije* (NIS) i monopola koji ova kompanija ima na proizvodnju, rafinisanje, uvoz i distribuciju goriva u Srbiji, ruskom *Gaspromu*, po smešno niskoj ceni.

⁸ On je ostao predsednik DS i posle izbora na mesto šefa države. Takođe je nedavno od svoje stranke tražio (i dobio) jednoglasan pristanak da on bude jedina osoba „ovlašćena da vodi pregovore o formiranju koalicije i odlučuje o personalnim rešenjima“, što znači da može potpuno samostalno odrediti sastav nove Vlade. Takođe je obzanjeno da će on potpisati koalicioni ugovor sa drugim strankama kad Vlada bude forirana.

⁹ Toliko reklamirani „principi“ kao što su evropske integracije, teritorijalni integritet Srbije (Kosovo), pravедna socijalna politika i sl. predstavljaju pre slogane donedavne kampanje nego ozbiljno razradjene osnove na kojima bi mogla da počiva jedna koherentna politika koja bi se efektivno sprovodila.

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.yu

Prognoza:

Životni vek, delotvornost i politička budućnost nove Vlade zavisice od spremnosti političke elite Srbije da neophodnost ubrzane modernizacije društva i njegovog uvođenja u društvo slobodnih i prosperitetnih nacija stavi ispred svojih uskih ličnih interesa, kao i od podsticaja (i pritiska) EU da se efikasno sprovede već davno zakasnele reforme.

